

Núm. 14

L'evangeli de Marc

El camí del deixeble de Jesús

Josep M. Soteras

Pla de Formació-3

Disseny de la coberta: Montserrat Corbera

Números publicats en aquesta col·lecció:

- 1 **L'autenticitat militant** - Teodor Suau
- 2 **Jesucrist fa possibles l'home i la dona nous i els impulsa a l'evangelització** - Xosé A. Miguélez
- 3 **L'estudi d'evangeli** - Florenci Costa
- 4 **La revisió de vida** - Josep Soler Llopart
- 5 **L'evangelització** - Julio Lois
- 6 **Ser responsable a l'ACO** - Comissió de Formació
- 7 **Acollir la persona en la seva dignitat de filla de Déu**- Oriol Xirinachs y grups de revisió de vida de l'ACO
- 8 **Llegir els evangelis avui** - Agustí Borrell
- 9 **Ser militant avui** - Diversos autors
- 10 **50 anys: l'experiència actual de l'ACO** - Divuit testimonis
- 11 **El retrat del moviment. Reflexions arran de l'enquesta realitzada als militants de ACO**
- 12 **Ser consiliari o consiliària a l'ACO** - Comissió de consiliaris
- 13 **Viuen en Déu. Record dels nostres difunts** - Diversos autors

L'evangeli de Marc
El camí del deixeble de Jesús
Josep M. Soteras

Documents d'ACO núm. 14
Primera edició: 2004

SUMARI

INTRODUCCIÓ

L'OPCIÓ FONAMENTAL DE MARC
Preguntes

EL LECTOR "VIRTUAL"
Un catecumen
Un catecumen d'origen gentil
El catecumen gentil, model per a tota la comunitat
Preguntes

ETAPES DE L'ITINERARI ESPIRITUAL DEL DEIXEBLE

DÉU

LA CRIDA

LA CRISI

Crisi a causa de la paraula de Jesús
Crisi a causa del projecte de Jesús
Crisi a causa de la persona de Jesús

LA VISIÓ

Fa un parell d'anys, iniciant el Pla de Formació de l'ACO, publicàvem en aquesta col·lecció el llibre "Llegir els evangelis avui", que volia ser un ajut per conèixer millor com van ser escrits els evangelis i com podem acostar-nos-hi per treure'n més fruit.

Ara, amb aquest nou llibre, volem fer un nou pas en aquest mateix sentit, aprofundint en un dels quatre evangelis, el de Marc, que és el primer que es va escriure. I ara ja no com una introducció general, sinó com una invitació a aturar-se més, amb l'evangeli als dits, per anar descobrint les línies mestres del text, per anar repassant les cites que surten, per anar aprofundint els diversos textos i els temes que se'ns hi presenten, per respondre també a les preguntes que se'ns hi fan.

Sobre aquest llibre farem, amb l'autor, unes sessions de treball al local del moviment. Però també valdrà la pena treballar-ho en grup o a la zona. I per fer-ho es poden seguir els següents passos, similars als que indicàvem per al llibre "Llegir els evangelis avui":

1. Cadascú es llegeix aquestes pàgines anotant: a) coses que em semblen especialment interessants o novedoses; b) dubtes, coses que no entenc, coses que voldria discutir; c) respostes a les preguntes que surten al llibre.

2. Ens reunim i, amb l'ajuda d'un expert, posem en comú i aprofundim el que hem anotat.

3. Agafem algun dels textos que se citen en el llibre (o alguns altres del mateix evangeli) i, amb l'ajuda de l'expert, mirem d'aprofundir-los.

INTRODUCCIÓ

Al llibre *La redacción de los evangelios y la política eclesial*, traduït recentment en castellà (Verbo Divino 2002), el seu autor, Gerd Theissen, explica en el pròleg que la seva «interpretació dels evangelis vol demostrar que, en escriure la història de Jesús de Natzaret, els seus autors estaven guiant la vida de les seves comunitats».

Cal tenir present, doncs, que la redacció d'un evangeli evidencia una clara vocació formativa de l'evangelista envers la comunitat destinatària de l'escrit i, per tant, aquest propòsit de l'evangelista resulta força més fàcil de conèixer i descobrir que no pas la reconstrucció hipotètica de l'activitat formativa del Jesús històric amb el cercle originari de deixebles. Des d'un punt de vista críticament rigorós i històricament plausible, hem de dir que el guiatge protagonitzat per Jesús en un evangeli exemplifica el procés formatiu que el redactor de l'evangeli proposa per a la seva comunitat, i en definitiva per al lector.

Així doncs, abans de començar, calia situar amb precisió l'abast d'aquesta presentació, i en propietat hem de dir que la nostra humil pretensió és la d'entrellucar alguns aspectes significatius d'aquesta «pedagogia» de Marc amb la qual volia formar una comunitat autènticament apostòlica i que, en el seu escrit, Jesús mateix els personalitza. En darrer terme, també podem considerar que, probablement, Marc pot esdevenir per a nosaltres un model proporcionalment més assequible a les nostres possibilitats, no sols de recerca històrica, sinó d'inspiració, sabent que tots els diversos models originaris (dels evangelis o de les cartes) apunten en última instància al model per excel·lència, l'únic Mestre i Senyor, Jesucrist.

L'opció fonamental de Marc

Si donem per bona la datació encara avui més acceptada per a la redacció d'aquest evangeli (l'any 70 després de Crist), i que va ser escrit fora de Palestina, podem fer-nos una lleugera idea d'alguns aspectes que focalitzaven la vida d'aquesta antiquíssima comunitat cristiana:

- la desaparició dels testimonis directes que van conèixer Jesús dificulta la verificació de l'autenticitat de les tradicions sobre Jesús que porten els predicadors ambulants,

- la rivalitat entre les comunitats de Palestina i les de fora de Palestina sobre l'autenticitat i el caràcter genuí de l'experiència cristiana i la legitimitat dels propis usos, costums i tradicions; segons les comunitats de fora de Palestina (l'anomenada la "diàspora"), en la distància es discerneix millor l'essencial per a la fe,

- però la convivència amb el món pagà planteja greus interrogants sobre els límits de la inculturació, és a dir, sobre què cal incorporar de les formes de pensar i de viure de la cultura pagana i on cal resistir...

- l'enderrocament del Temple de Jerusalem «i les seves torres», evidencia l'esfondrament de certes tradicions potser criticades, però fins ara vigents i punts de referència obligats,

- i, finalment, el retard d'algunes expectatives molt vives fins ara, la proliferació d'interpretacions doctrinals alternatives, l'aparició d'atractives teories que rivalitzen amb les concepcions de sempre, una situació pública i legal precària, una estructura comunitària poc consolidada, discutida i molt diversificada i, a més, la pèrdua del vigor inicial, amb l'aparició de símptomes clars de monotonia, esgotament i rutina...

Com afrontar tots aquests reptes? Calia retornar a les fonts de l'evangeli, però A QUIN EVANGELI?

Pau ja havia procurat definir-lo a les seves cartes i, després d'ell, les propostes no paraven, i cada vegada més embolicades (és l'inici d'una teologia especulativa cada vegada més allunyada de la vida ordinària dels creients)...

Podia optar per una **reforma litúrgica** que simplifiqués ritualismes, o per una **reforma doctrinal** que retornés a un catecisme de veritats bàsiques, o per una **reforma ètica** que promulgqués un codi de mínims...

Res d'això. Va ser molt més radical: Viure l'evangeli vol dir retornar a JESÚS de NATZARET, fet història de la nostra.

Calia restaurar la relació personal amb una persona i, per fer-ho, s'havia de recuperar l'experiència original dels deixebles en el seu seguiment (any 30), i refer-la a través de la lectura (any 70).

No serveix un **tractat doctrinal** que només implica la raó, ni tampoc una **crònica** que et deixa empresonat en el passat... Havia de ser un relat, una història, una narració que recuperés la frescor i la tendresa dels orígens per al present del lector, de forma que en el procés de la lectura es pogués reconstruir l'experiència genuïna dels primers deixebles, i així perpetuar-se de generació en generació. En redactar el seu evangeli, l'autor proposa un guiatge per refer avui l'experiència Jesús.

Amb aquesta intenció, Marc recull els fragments de tradició dispersos, els retoca, els ordena, elabora els enllaços precisos, afegeix els elements necessaris per obtenir una seqüència narrativa transformadora per al propi lector, tal com ho va ser el procés viscut pels deixebles al costat de Jesús. Aquell seguiment va crear una relació personal amb Ell, que Marc vol recuperar per al lector, a través d'un procés **semblant**, idoni per al seu present (i no ho seria el simple record rememoratiu dels episodis verificats en el passat –no serveix la simple crònica historiogràfica–).

Veient això, potser podem comprendre millor per què en la narració de Marc predomina el «present històric». Allò que es verificà en el passat continua vigent en l'avui del lector, i aquesta percepció enllaça amb la concepció jueva de «memorial», esdeveniment del passat que s'actualitza en el present dels qui el rememoren. I enllaça també amb la concepció semítica del «temps»: al contrari que en la nostra cultura, el futur és «al darrere» perquè encara està per descobrir i, per tant, avancem d'esquena fixant la mirada en el passat, fiats de les certes ja plantades en ell.

pretendre-ho, Marc es convertí en el creador d'un nou gènere literari. Les estructures literàries vigents a l'època no van ser suficients per contenir la novetat de la seva intuïció, i van rebentar per infantar el gènere «evangeli» (encara que amb múltiples connexions amb altres formes literàries, però cap d'elles pot encabir ni explicar les solucions adoptades en el gènere «evangeli»). Novetat, creació, intuïció... tot són indicis que apunten a la presència de l'Esperit com a protagonista discret d'aquest procés, i d'un autor humà que es va obrir a la seva acció.

Sense el record de Jesús, la fe cristiana perd la seva essència i resta vulnerable a qualsevol «ventada»; però, sense Esperit, el record de Jesús es converteix en esclerosi múltiple, la vida s'estanca i es podreix. Només l'Esperit pot garantir la fidelitat d'un record de Jesús que ompli el nostre avui de vitalitat.

Preguntes

Aquesta primera secció planteja una sèrie de preguntes a la nostra missió d'evangelitzadors:

- *Què és l'evangeli per a tu?*
- *Quin és el teu evangeli?*
- *Enmig de l'eixam de vinculacions que teixeixen la nostra vida, quin lloc ocupa la vinculació personal a Jesucrist?*
 - *Quines d'aquestes vinculacions les vius incorporades a aquesta relació personal amb Jesucrist i quines en resten al marge?*
 - *Quines són les teves relacions amb el passat, el present o el futur? Tendeixes a defugir-lo, magnificar-lo, menysprear-lo, evadir-te'n, o a sentir amargura, por, angoixa, il·lusió, agraïment...?*
 - *A les persones amb qui tractem i a qui volem anunciar l'evangeli, els proposem solament «tasques» o essencialment un seguiment de Jesús que es projecta en missió?*
 - *Quin lloc ocupa l'evangeli en aquesta proposta de seguiment?*

Un catecumen

En recollir la tradició clàssica sobre la predicació de Jesús, Marc sembla posar el lector en situació d'iniciació: moltes coses s'han dit i escrit després de l'any 30, però sembla evitar-les; a primera vista, cap discurs de les cartes de Pau, cap elaboració dels nous corrents doctrinals...

La primera impressió per al lector de l'època podia ser la d'un recull d'allò més tradicional destinat per a la instrucció dels catecúmens (és a dir, els qui s'iniciaven en el camí cristià), però amb l'atractiu d'un fil narratiu.

El títol sembla confirmar aquesta percepció: es tracta d'afirmar el credo bàsic «**Començament de la Bona Notícia de Jesús, el Crist, Fill de Déu**» (1,1).

És interessant adonar-se que aquest títol té alguna cosa a veure amb una inscripció descoberta a Priene (prop d'Éfes, a l'antiga regió d'Àsia Menor, avui Turquia) que data dels inicis del segle primer, contemporània de Jesús, i que expressa l'eufòria de l'imperi romà amb l'èxit del primer emperador, August: «*La Providència ha suscitat i adornat meravellosament la vida humana donant-nos August, ple de virtuts, per convertir-lo en benefactor del homes, en el nostre Salvador, nostre i d'aquells que vindran després de nosaltres, per fer cessar la guerra i establir l'ordre a tot arreu. El dia del naixement d'aquest déu ha significat per al món el **començament de la Bona Notícia que ha arribat gràcies a ell***». Sembla evident que, per a la comunitat de Marc, confessar *Jesús, el Crist, Fill de Déu*, tenia connotacions polítiques i podia ser una proclama alternativa a la de l'imperi: allò que August representa per l'imperi, Jesús ho és per nosaltres i encara millor. No és difícil imaginar el risc d'una confessió que podia ser vista com una provocació. No són, doncs, paraules irrelevantes o evasives vers l'entorn, sinó ben comprometedores.

Un catecumen d'origen gentil

Diuen els especialistes que darrere el text de Marc hi endevinem una comunitat mixta, majoritàriament d'origen gentil (és a dir, no

jueu), i amb un grup petit, però rellevant, de creients d'origen jueu. És fàcil imaginar aquests últims en posicions clau de la comunitat o reivindicant explícitament o implícita el reconeixement de la seva categoria «d'antics creients», hereus, també per sang, del poble escollit i, en certa mesura, mirant d'encaixar la progressiva però implacable reducció de la seva influència en la comunitat.

Aquests jueus creients en Jesucrist no han «canviat de Déu», només hi pretenen accedir per un nou camí. En canvi, els pagans (les paraules “pagà” i “gentil” volen dir el mateix) que truquen a la porta i porten, segons ells, encara més conviccions religioses perquè molts són els seus déus, saben que estan demanant entrar en una tradició religiosa diferent a la seva i, en conseqüència, alguna cosa hauran de canviar radicalment. Aquests resten implícitament oberts al «canvi de déu».

A mesura que avança l'evangeli, veiem com els gentils van adquirint major protagonisme, fins al punt que la confessió de fe per excel·lència d'aquest evangeli anunciada en el títol (1,1) serà formulada pel centurió pagà davant la mort de Jesús (14,39), mentre que la confessió formulada per Pere, un judeocristià, rep una forta recriminació (8,27-33).

Pensem, doncs, que Marc destina el seu evangeli a un lector pagà obert al canvi, que està en procés de formació, en situació de catecumenat (segurament força habitual en la seva comunitat, majoritàriament paganocristiana). Aquest sembla, doncs, el lector virtual, el destinatari primordial a la ment de Marc.

El catecumen gentil, model per a tota la comunitat

Ara bé, Marc destina el seu evangeli a tota la comunitat (tant als membres d'origen jueu com gentil), senzillament perquè no en tenien cap altre a disposició. Per tant, l'obra està tractant la comunitat sencera com si es trobés en situació de catecumenat, i concretament en el lloc d'aquells catecúmens més impurs, els d'origen pagà.

Per a Marc, aquest és doncs el prototipus de deixeble cristià: el que ve de fora i ho sap, i, malgrat tingui moltes idees sobre Déu, està disposat a aprendre-ho tot i, si cal, a abandonar la seva forma de pensar, perquè reconeix tenir una mentalitat «de fora», i està

trucant a la porta d'una tradició religiosa diferent de la seva.

L'itinerari que els diversos personatges realitzen a l'Evangelí cap a la fe és paral·lel a l'itinerari d'aquest catecumen. Aquests personatges són, doncs, la representació d'aquest catecumen, i aquest catecumen és la representació del lector real, el qual no està directament representat pel grup de deixebles, sinó que només tindrà accés al grup de deixebles si ocupa «el lloc» –existencial– del catecumen pagà.

Només amb els ulls del catecumen i amb el seu cor és possible realitzar l'itinerari que proposa l'evangelí i tenir una experiència genuïna de trobada amb Jesús.

Preguntes

- *Què esperes de Déu?*
- *Quines expectatives tens per creure en Ell, per dedicar-li la vida?*
- *Què penses que et pot oferir?*
- *Ara bé, i si tot això no succeeix, què passa?*

Quan tenim massa clar el que esperem de Déu, que poc ens pot sorprendre!!!

- *Però, i si Déu no fos res de tot això, com el podries reconèixer?*

No som millors que el catecumen de la comunitat de Marc: de fet, quan arriba a la comunitat, no deixa res, porta amb ell totes les seves expectatives i les vol veure complides aquí. Li sembla trobar prou garanties per satisfer aquí els seus desitjos, i per això hi vol entrar.

En conseqüència, el catecumen no ve tant a convertir-se (“metanoia”), sinó a convertir (modelar, configurar...) la realitat, i Déu mateix, segons el model que ja porta dins. Farà el que calgui, però per aconseguir el favor de Déu, és a dir, per posar Déu al seu favor o, millor, per convertir Déu al seu desig. Ve per aconseguir des de fora allò que ja porta a dins.

Marc haurà de conduir aquest catecumen perquè es pugui trobar amb un Déu diferent del que ja té, un Déu viu i sempre nou.

Posem-nos nosaltres en el lloc d'aquest catecumen i seguim de prop el seu procés d'aproximació, de conversió. Només podrem accedir a la categoria del discipulat si ens col·loquem en el «lloc» (= actituds vitals) del catecumen que Marc vol iniciar i acompanyar. Voler accedir directament, des de qualsevol altra situació, és perdre's.

ETAPES DE L'ITINERARI ESPIRITUAL DEL DEIXEBLE

Marc sembla proposar un itinerari per anar formant el lector, en un camí paral·lel al dels deixebles de Jesús i dels altres personatges esporàdics. Podem identificar les etapes d'aquest recorregut amb els següents mots:

- a) Déu
- b) Crida
- c) Crisi
- d) Visió

Déu

Quin lloc ocupa Déu en el camí catecumenal que proposa Marc?

Quina educació fa del sentit de Déu?

Quina imatge transmet?

En primer lloc, sorprèn el silenci de «Déu». En aquest quadre s'indiquen les vegades que surt la paraula "Déu" i "Pare" a cada evangeli:

	<i>Mc</i>	<i>Mt</i>	<i>Lc</i>	<i>Jn</i>
Déu	37	46	108	60
Pare	13 (5=Déu)	60	48	170

No és estrany que el mot «Déu» aparegui tan poques vegades en aquest evangeli, si pensem en la situació del catecumen pagà: té molts déus i un sentit religiós molt desenvolupat; més aviat n'hi

sobrava, de «déu». Parlant massa de Déu, Marc corre el risc de ser mal entès, i opta pel silenci, deixant al centre de l'escena, nua, en el desert (1,4.12), l'única imatge autoritzada de Déu: Jesús.

Una altra observació que sorprèn és la distribució al llarg de l'obra. La paraula «Déu» s'hi fa cada cop més rara; hi ha una progressiva absència desconcertant:

Mc 1-9	19 vegades	19 vegades en 9 capítols = 2 vegades per capítol i quasi bé sempre en expressions fixes, gramaticalitzades: «regne de Déu», «sant de Déu», «glorificar Déu», «casa de Déu», «Fill de Déu», «voluntat de Déu»
Mc 10-13	13 vegades	Breu catequesi bíblica sobre Déu: només afirmacions bàsiques pròpies d'una iniciació elemental sobre el Déu bíblic
Mc 14-16	5 vegades	Absència de Déu: 5 vegades i totes en expressions fixes

Marc evita al màxim un mot que suscita ressonàncies massa prefixades. Caldrà preparar el lector per obrir-se a la novetat, a la diferència, a l'alternativa. Tot just obrir la primera pàgina (1,2-15), tot crida a novetat i es presenta successivament a un ritme trepidant: la Paraula de Déu presenta Joan (1,2-3); Joan presenta Jesús (1,4-8); Déu presenta Jesús (1,9-13); i Jesús presenta el Regne (1,14-15).

Aquesta realitat nova que arriba només podrà ser captada a través de la superació dels antics esquemes, de les velles expectatives, de les idees preconcebudes... Aquí trobem la doble crida a la META-NOIA («anar més enllà del ja pensat»): primer, de Joan (1,4) i, després, de Jesús (1,15).

Finalment, també Déu, en una de les dues intervencions directes a l'obra, en l'escena del Baptisme (1,9-11), apareix per confirmar al lector la crida a superar el seu ideal de «virtut», i a aprendre d'aquesta imatge divina amb la qual Ell s'hi troba tant de gust. Déu mateix indica al lector que, a partir d'aquest moment, la imatge més ajustada a la seva pròpia realitat serà la de Jesús (*“Tu ets el meu Fill, el meu estimat, en qui m’he complagut”*:1,11), per molt divergent que sembli respecte del Déu que la tradició sempre ha presentat. Sembla dir: «Quan en els propers capítols vegis

Jesús que s'enfronta a les normes de puresa ritual i als dogmes consagrats del judaisme..., per molt escandalosa que et sembli la seva conducta, tingues en compte que es correspon amb el que Jo vull, s'ajusta del tot a la meua manera de ser, em satisfà, m'hi sento a gust, "em complau"...».

I, efectivament, a partir d'aquest moment veurem un Jesús embolicat en una trepidant activitat apostòlica (1,21--3,12), però sempre transgredint alguna norma ritual... «¿no podria fer el mateix respectant el que està establert?», pot preguntar el lector d'origen jueu, mentre el gentil se'l mira de reüll, divertit, comprovant com Déu mateix ha superat l'antic sistema i és més flexible que la mentalitat humana...

Un exemple de les transgressions en l'episodi del paralític (2,1-12):

<i>Dogma jueu</i>	<i>Proposta evangèlica</i>
Només Déu perdona	Jesús, un simple rabí, fa accessible el perdó.
Només es perdona en el temple	Jesús perdona a «casa». Déu no està vinculat a un lloc sagrat. Tot l'espai, qualsevol lloc, és idoni per a la salvació.
Només els sacerdots poden celebrar els rituals propiciatoris de l'expiació	Jesús no és sacerdot. Déu no està vinculat a una classe o casta. Déu s'universalitza en Jesús.
Només s'expien els pecats a través de rituals i sacrificis propiciatoris	Jesús perdona amb la seva paraula. Déu no és màgia: és relació, és comunicació, diàleg, fraternitat...
Només es perdona un dia a l'any (Yom Kippur) i en la celebració ritual del temple i prostració del gran sacerdot	Jesús perdona un dia qualsevol de l'any: no és festa, ni tan sols és dissabte. Déu no està vinculat a un temps sagrat. Tot el temps, qualsevol moment, és idoni per a la salvació.

En aquesta primera secció del seu evangeli, Marc crea la impressió d'una irrupció poderosa de Déu en la història humana, una força que ho arrabassa tot, fins i tot, els terrenys ja conquerits pel mal, i ho fa amb «prodigis i senyals», tal com desitjava la tradició

jueva per al «messies», però seguint una estratègia discutible, que trenca el motlle previst i suscita un interrogant sobre la legitimitat de tal comportament, sobretot en aquells més enganxats a les promeses de Déu: els jueus més religiosos. Aquests només podran continuar llegint aquest evangeli, empassant-se molta saliva, i esperant que el temporal acabi ben aviat. Els gentils de la comunitat segueixen complaguts la lectura, veient com se'ls apropen les promeses de Déu, que fins ara els jueus havien retingut.

La crida

Després del pròleg (1,1-13) i de la perícopa de transició (1,14-15), el primer que fa Jesús és cridar uns deixebles.

Des del punt de vista històric, sembla raonable pensar que la crida fou resultat de la primera etapa de predicació, però Marc dóna a entendre que, en la pràctica, Jesús no actua sense deixebles. Jesús duu a terme la seva missió enmig de la seva comunitat, actua amb ella. Tan forta és aquesta consciència, que a l'únic moment on Jesús queda sol (quan envia els deixebles de dos en dos, 6,6-13), Marc atura la narració sobre Jesús, per introduir-hi la història del Baptista (que ja és anacrònica, cf. 1,14; 6,16). Jesús no fa res mentre ells són fora (6,14-29) i reprèn l'activitat tan bon punt retornen de la seva missió (6,30).

A l'inici de l'evangeli trobem **relats explícits** de vocació, al llac (1,16-20; 2,13-14) i a la muntanya (3,13-19), però aquests episodis no esgoten les crides d'aquest evangeli, ja que més endavant en molts indrets en trobem d'implícites i representen l'evolució aquestes crides inicials.

Vegem alguns elements significatius de les crides al llac, sense voler ser exhaustius:

1,17-20	<i>Interpretació</i>
« <i>Seguiu-me</i> »	Es tracta de seguir una persona, no una causa.

<p>«i us faré ser (arribar a ser) pescadors d'homes»</p>	<p>Passar de «fer de pescadors» a «ser pescadors»: passar de «fer» una feina a «ser» quelcom.</p> <p>És una crida a ésser, a la interioritat, al profund, al centre personal... no a una conducta, a unes activitats, a unes formes... encara que el canvi en l'ésser tindrà conseqüències a nivell exterior. És diferent «fer d'apòstol» que «ser apòstol»!</p> <p>Llavors canvia també allò que es «pesca»: d'objectes a éssers. S'entra en contacte amb les persones, i no sols amb objectes, feines, responsabilitats que cal dur a terme. Canvia el resultat de l'activitat: de la subsistència (consum alienant) passem a la relació personal. El valor de la persona no es mesura tant per allò que aconsegueix acumular (fer), sinó per allò que aconsegueix desenvolupar (ésser).</p> <p>En el fons, Jesús crida a tornar al propi món: a la pesca, però des d'una altra òptica («<i>aneu a Galilea</i>», 16,8). Tot el que es deixa per Déu es retrobarà després en Ell, transformat.</p>
<p>«Ells, immediatament, van deixar les xarxes i el van seguir».</p>	<p>Aquesta immediatesa no es correspon amb el que és el procés normal d'aquest tipus de decisions en la història de les persones.</p> <p>Aquest element dona a entendre que estem davant d'un relat que interpreta teològicament l'experiència històrica de la crida, les circumstàncies de la qual han quedat enterrades en la nit dels temps, segurament perquè no són rellevants per a la comunitat.</p> <p>Marc interpreta l'experiència de la crida segons el model d'una de les grans teologies que han inspirat tot l'Antic Testament i han estat motor de la seva espiritualitat: la teologia de la Creació.</p> <p>a) «Déu digué... i fou així»</p> <p>El capítol primer del Gènesi, està construït sobre el model de la paraula humana més eficaç: la d'un jutge quan dicta <i>sentència</i>. Segons aquesta teologia, la paraula de Déu s'identifica amb el seu actuar. En Déu, «dir» i «fer» és el mateix. O, dit d'una altra manera, Déu parla, actuant.</p> <p>Per tant, entre l'ordre de Jesús (que ocupa el lloc de Déu) i el compliment, no hi pot haver cap entrebanc, cap separació, cap compàs d'espera.</p> <p>Estem davant d'una nova creació: amb la crida, Déu crea el deixeble; no és la resposta que el converteix en deixeble, sinó la crida: la crida crea la resposta. La resposta del deixeble és do de Déu, i no conquesta humana.</p> <p>La crida de Jesús es posa en paral·lel a la crida de Déu en el Gènesi: si aquesta és a l'existència, aquella és a omplir-la de sentit, de valor, de color, de contingut...</p>

	<p>b) «i Déu veié que era bo»</p> <p>En el capítol primer del Gènesi, Déu és presentat segons la imatge o funció d'un jutge-sacerdot que governa-judica amb la «paraula» i, llavors, més que un relat de creació és un relat de consumació (el judici final), el projecte final que la creació està cridada a desenvolupar. I el veredict que Déu proclama sobre aquest projecte consumat és d'innocència: «i veié que tot era bo».</p> <p>La «crida» no és sols el punt de partença d'una història d'amor, sinó el destí final, el projecte consumat, allò que caldrà desenvolupar al llarg d'una vida... amb la confiança que Déu pronuncia sobre aquesta història un veredict saludable.</p>
--	--

Jesús comença el seu ministeri públic amb la crida a uns deixebles (1,16-20) que són trobats en una situació senzilla però honesta (l'ofici de pescador pot inscriure's entre els respectables, i més en una família d'armadors).

En els episodis següents, Jesús es troba amb una sèrie de personatges que exemplifiquen les exclusions socials: endimoniats, leprosos, malalts, dones i publicans. Un cop presentat un exemple de les diferents causes de rebuig (possessió, malaltia, sexe o professió), Marc col·loca un episodi per afirmar que aquests marginats no són sols objecte de la salvació (receptors passius), sinó d'elecció per esdevenir dels seus (subjectes actius en l'anunci del Regne): la vocació de Leví (2,13-14).

Finalment, amb la crida als dotze (3,13-19), Marc deixa clar que l'expressió perfecta del seguiment és el GRUP, la comunitat. L'emblema del deixeble són els «dotze», un grup, no una persona o unes accions.

- **Identitat personal:** Ara bé, no es tracta d'un grup alienant on la persona es dilueix i perd la seva identitat personal. Marc deixarà ben clara la personalització del grup quan s'estén a presentar, pel seu propi nom, cadascun dels cridats. En aquesta cultura, «anomenar» és donar existència i crear un vincle únic, íntim i personal. Incorporar-se a la comunitat de Jesús no anul·la la persona, sinó que enriqueix la seva identitat fins al punt de poder arribar a transformar-la (Simó rep un altre nom, 1,16).

• **Identitat del grup:** I, al mateix temps, no es tracta d'un grup impersonal, massificat, sense identitat pròpia: en indicar repetidament la presència dels «dotze», resta clar que la comunitat de Jesús es presenta en el seu entorn amb perfils propis i ben definits, identificables, fins i tot quantificables, és a dir, amb una personalitat vinculada estretament a la identitat de Jesús, de qui haurà de ser la seva viva expressió (cf. 3,14-15).

A partir d'aquest moment, els deixebles acompanyaran Jesús en tot el seu recorregut: serà el propi camí de Jesús que els formarà, compartint la seva activitat i la seva vida. Per tant, no és tant el seu itinerari envers l'evangeli, sinó més aviat l'itinerari que l'evangeli farà en ells.

Amb tot, Marc presenta diversos episodis en els quals Jesús té interès a realitzar quelcom específicament per a ells: una explicació (4,10), una missió (6,7-13), reposar (6,31), sopar (14,13-15), pregar (14,33)... La comunitat de Jesús ha estat creada per a una **MISSIÓ** envers el poble («dotze» és el número que significa «poble», evocant les dotze tribus d'Israel; recorda la raó de ser del grup i el destinatari final de la seva acció), però també té una vida íntima, una vida interna que l'alimenta.

Superats aquests primers capítols que podríem anomenar «constitutius» respecte a la comunitat de Jesús, trobarem a l'evangeli de Marc una sèrie de personatges esporàdics que exemplifiquen alguna actitud pròpia del deixeble (un pare, una dona estrangera, un sordmut, un cec...), i que pretenen condensar el procés de fe que es proposa al lector a cada punt de la lectura. El lector veurà com els deixebles esdevindran cada vegada més obtusos envers Jesús i, en canvi, diversos personatges l'ajudaran a identificar les diverses etapes i actituds del seu propi camí de fe. La finalitat d'aquestes crides no és la de posar-nos al corrent de la història d'aquest personatge (no es pot pretendre això amb un sol episodi), sinó la d'exemplificar el procés de resposta o l'itinerari, que el deixeble-lector està cridat a recórrer, a més d'il·luminar i aprofundir algun dels seus múltiples aspectes, ja sigui en positiu com en negatiu. A més, a la segona part, hi trobem les crides al seguiment de la creu (8,34-38), a restar en vetlla amb ell (14,34) i a seguir-lo cap a Galilea (16,7).

Tot l'Evangeli comença i acaba amb una crida al Regne (1,14-20) i al seguiment (16,7).

Tot l'Evangeli és una gran crida, una vocació descomunal.

La crisi

En aquest evangeli es desplaça el sentit penitencial: mentre la predicació del Baptista té aquest to en els textos paral·lels dels altres evangelis, aquí revesteix una crida a obrir-se davant la novetat de Déu que es presenta en Jesús, i a deixar-se portar per l'alegria d'aquest anunci. En Marc, la crisi i el procés per integrar l'aspecte feixuc de la vida apareixeran en el camí, no abans d'entrar-hi.

Crisi a causa de la paraula de Jesús: exorcisme del cos, però també de la ment i del cor

Ja hem vist que, a l'inici de la seva activitat, Jesús expulsa molts diables del cos, però en la forma de fer-ho provoca un seguit de transgressions que pretenen alliberar la ment i el cor del lector judeocristià de les «possessions diabòliques» d'una tradició que no el deixa lliure per reconèixer el Déu que es revela en Jesucrist. En aquesta etapa, el seu germà d'origen gentil, en restar lliure d'aquests lligams, el pot ajudar amb eficàcia.

Arribats al capítol 4, aquest lector paganocristià encara queda més satisfet en veure que Jesús inicia la seva predicació en paràboles, en la qual el pensament, l'agudesa mental i la reflexió sapiencial en són els protagonistes, i això correspon a una de les habilitats més cotitzades de la seva pròpia cultura: la filosofia. Si els jueus buscaven «signes» (1,21--3,6), els gentils valoren la «saviesa» (4,1-34), com ja havia dit Pau (1Co 1,22). Un cop desautoritzada la llei, ara s'imposa la saviesa. Aquest lector se sent veritablement destinatari privilegiat d'aquest evangeli: en aquest terreny, els jueus «jugaven fora de casa» i, amb tot, ja començaven a trobar-s'hi de gust, malgrat el seu regust hel·lenista.

Al final de la paràbola del sembrador, Jesús explica el perquè de les paràboles i ho fa amb un text profètic (4,10-12; cf. Is 6,9-10)

que els tradicionalistes jueus sempre havien aplicat als gentils: «La paraula de Déu és obscura perquè els de fora no es puguin convertir, ja que la salvació només és per als jueus de sang». El lector d'origen gentil observa estupefacte com Jesús començarà a revelar el sentit de les paràboles a la seva comunitat, la comunitat de Marc, i aquells que sempre s'havien considerat dins del projecte salvador de Déu es van quedant fora, vist el rebuig que lideren en els capítols anteriors. L'evangeli trasbalsa l'ordre establert: els qui es creien a dins queden fora, els de fora, ara resulta que són dins. Està clar que l'autor s'acaba de guanyar el favor del seu públic gentil: és la «captatio benevolentiae». Els clàssics de l'oratoria ensenyaven que, per vèncer la resistència del destinatari a una proposta, cal dir-li primer allò que li agrada, perquè acabi acceptant allò que no vol sentir. Sant Ignasi ho expressava així: "Entrar con la suya, para salir con la nuestra".

Amb tot, crida l'atenció la insistent advertència de Jesús a restar atents a la manera com s'escolta i a no fiar-se del que s'ha cregut entendre: «*Qui tingui orelles per escoltar, que escolti*» (4,9); «*Si algú té orelles per escoltar, que escolti*» (4,23); «*Mireu bé de quina manera escolteu*» (4,24); «*Els parlava segons eren capaços d'escoltar la paraula*» (4,33); «*Per què sou tant covards? Encara no teniu fe?*» (4,40).

Un cop acabat el capítol, Jesús retorna a l'acció, proclamant així que la fe no pot quedar reduïda a una saviesa curiosa, i sovint haurà de dirigir als seus deixebles (i al lector) la mateixa recriminació que abans aplicava als jueus de fora la comunitat: «*No havien **entès** encara allò dels pans*» (6,52); «*¿També vosaltres sou incapaçs d'**entendre**-ho? ¿No **compreneu** que...?*» (7,18). I s'arriba al clímax quan Marc aplica el text d'Isaïes 6,9-10 a la seva comunitat: «*¿Encara no **compreneu** ni **enteneu**? El vostre **enteniment** està ofuscat! Teniu ulls, però no hi veieu, orelles, però no hi sentiu*» (8,17); «*¿encara no **enteneu**?*» (8,21).

El Jesús de Marc s'esforça per demostrar que la teva saviesa no és res més que una ignorància. Novament s'ha capgirat la situació, ara per als gentils de la seva comunitat: «si pensàveu estar dins, llavors sou a fora» sembla dir Marc, i també «mentre penseu haver comprès, no sortireu de la ignorància i no entrareu en el Regne».

I en aquest clima de controvèrsia sobre la comprensió del

Regne arriba la frontissa de l'evangeli, l'episodi que clou la primera part i obre la segona: la confessió de Pere (8,27-30).

Crisi a causa del projecte de Jesús: controvèrsia per l'estratègia i l'estil de vida de Jesús

Ja hem vist a l'inici de la seva activitat, desbordant i plena d'èxit, que Jesús s'enfronta repetidament amb els diables, els quals confessen la seva vinculació amb la divinitat... però Ell els mana callar. En arribar el capítol 8, quan l'èxit ja no és tan clar i a l'horitzó apareix el dubte i la confusió sobre el missatge que suscita i la possibilitat del fracàs, apareix la pregunta: «*Qui diu la gent que sóc jo?*» (8,27). Per primera vegada un home, i no un dimoni, podrà revelar amb una mínima «veritat» la seva identitat: «Tu ets els Messies». És una confessió de matriu judeocristiana (com Pere) encara tan vulnerable a la ideologia de l'èxit, que Jesús imposa novament el silenci (8,30), i quan intenta explicar-lo, donant a entendre que el compromís de Déu amb l'home pot passar per camins poc vistosos i pel fracàs (8,31), Pere s'atreveix a exigir un canvi d'estratègia (8,32) que assegurí el triomf final de la seva empresa. Jesús li haurà de llançar un exorcisme «*Vés-te'n d'aquí, Satanàs!*» (8,33), per foragitar el desig de triomf que el té posseït. Aquest episodi ens dóna la clau de l'anomenat «secret messiànic»: tota proclamació messiànica sobre l'escenari de l'èxit és simplement diabòlica, i Jesús la farà callar, malgrat que sigui «formalment ortodoxa».

A partir d'aquest moment, s'aguditza la polèmica entorn de la persona de Jesús: canvia d'estratègia, redueix la seva activitat taumatúrgica i s'inicia el declivi que el portarà a la creu. Jesús deixa d'alimentar les falses expectatives messiàniques d'un públic que va projectar en Ell unes esperances i uns desitjos, sovint, ben allunyats als del cor de Déu. I Jesús opta per ser coherent amb el missatge que ha entès de Déu, tot i que li suposi serioses dificultats. No cerca el sofriment pel sofriment, no és cap valor; però, si restar fidel implica patir, llavors no permetrà que l'amenaça d'un sofriment tingui poder sobre el seu compromís en favor de l'home. No està disposat a sacrificar la coherència i la fidelitat a Déu en nom de l'èxit. D'altra banda, quina utilitat podria tenir

l'èxit aconseguit a costa de renunciar al projecte que Déu li havia confiat?

A mesura que la seva proposta entra en conflicte amb les expectatives dels altres, l'oposició va en augment: a l'enfrontament amb els dimonis (1,13.25.32-34.39), se suma el dels fariseus (2,6.16.18.24), herodians (3,6), familiars (3,21), mestres de la llei (3,22) i, a la segona part, fins i tot els deixebles es mostren cada vegada més maldestres: no voldrien baixar de la transfiguració i no l'entenen (9,5.10); no poden curar el nen epilèptic (9,18.28); rivalitzen sobre qui és el més important d'entre ells (9,33-37); pretenen tenir l'exclusiva davant l'exorcista estrany (9,38-41); aparten els nens de Jesús (10,13-16); se sorprenen de la paraula de Jesús (10,26); busquen influències per assegurar-se una bona posició (10,35-45). Progressivament, la seva desorientació va en augment fins arribar a la ruptura i al rebuig: *«aleshores Pere, prenent-lo a part, es posà a renyar-lo» (8,32); «si algú s'avergonyeix de mi i de les meves paraules..., també el Fill de l'home» (8,38); «discutien entre ells què volia dir això» (9,10); «ells no comprenien què volia dir» (9,32); «ells estaven molt sorpresos: els qui el seguien tenien por» (10,32); «no heu llegit allò que diu l'escriptura: la pedra rebutjada pels constructors» (12,10); «llavors, tots l'abandonaren i fugiren» (14,50); «jo no conec aquest home de qui parleu!» (14,71).*

Quan, davant el Sanedrí, ja no hi ha cap possibilitat de confondre el seu messianisme amb l'èxit, el triomf o el poder, no té cap inconvenient per acceptar el títol: *«Tu ets el **Messies**...? Sí, sóc jo» (14,61-62).*

La imatge de Déu que Jesús revela progressivament és tan desconcertant que va quedant-se sol: són pocs els qui renuncien a les seves expectatives; la majoria prefereix els seus propis **somnis** sobre Déu abans que acceptar la **realitat** de Déu que té al davant, en un Jesús de Natzaret cada vegada més limitat.

I el lector no ho té més fàcil: no sols es tracta d'unes idees més o menys controvertides, sinó d'encaixar un projecte vital que no exclou la possibilitat del fracàs històric i del sofriment. Per això Marc, al començament d'aquesta segona part, donarà de nou una clau de lectura al lector per mitjà d'un relat paral·lel al del Baptisme: la *Transfiguració* (9,2-13). Déu, per segona i última vegada sembla

dir al lector: «Per molt que la imatge de Jesús, a partir d'aquest moment, et soni encara més estranya i del tot incompatible amb la naturalesa de Déu, tingues en compte que també aquí, i sobretot aquí, respon a la meva realitat més íntima, a la meva identitat més profunda... Si em vols conèixer de veritat, si et vols apropar a Mi, mira aquesta imatge, escolta-la, no la rebutgis... “*Aquest és el meu Fill, l'estimat; escolteu-lo*” (9,7). Tant de bo que la imatge de Déu que ha creat la teva fantasia no t'impedeixi descobrir-me en la realitat, aparentment limitada, de Jesús.»

Crisi a causa de la persona de Jesús: el fracàs personal

Pas a pas, arribem al cor del missatge pasqual. A través dels tres anuncis de la passió (8,31; 9,31; 10,33-34), Marc vol preparar el lector perquè pugui acceptar el Déu que es revelarà en el final tràgic de Jesús. La repetició triplicada de l'anunci insinua la plenitud del que està a punt de manifestar-se en els esdeveniments finals de la seva vida (3=plenitud). Als tres anuncis, corresponen també tres episodis on Jesús mostra la seva acceptació d'una situació no volguda però sí plenament assumida com a conseqüència del seu compromís: la unció a Betània (14,3-9); el darrer sopar (14,22-26) i la pregària a Getsemaní (14,32-42).

Després de tot el procés judicial degradant, la màxima confusió i desolació la trobem expressada, en llenguatge apocalíptic, al primer verset de l'episodi de la mort (15,33): *la foscor que s'estén per tota la terra* expressa plàsticament el buit de Déu patent en l'agonia de Jesús. Davant aquest final, hi ha alguna cosa que recordi la divinitat? El silenci de Déu és estrident. La seva absència és tangible. La pregunta de Jesús (15,34) no obté cap resposta: davant la transcendència del moment, només trobem la superficialitat juganera de la burla inconscient i despietada (15,35-36).

El desenllaç fatal s'imposa de manera irreversible: es tracta de l'aniquilació de la proposta de Jesús, del descrèdit de la seva persona, de la demolició del Déu que s'havia identificat amb Ell... en el fons es tracta del final de la fe. En el crit punyent de Jesús (15,37) ja no queda cap rastre de divinitat, ni tan sols de «pietat» o de «virtut»; res que permeti agafar-nos-hi i intuir lleument la

presència d'un Déu amagat. I és davant d'aquesta icona, davant d'aquesta imatge tremenda, que la cortina del santuari s'esquinça en dos trossos de dalt a baix (15,38) i deixa al descobert el secret més ben guardat del judaisme, el seu nucli més sagrat, l'espai més sant dels llocs sants, la identitat més íntima de Déu: «*És veritat: aquest home era Fill de Déu*» (15,39). Aquí arriba a la seva culminació el segon títol que Marc havia atribuït a Jesús (1,1). I és davant aquest quadre estremidament nu de Déu, que el centurió (creient d'origen gentil) descobreix Déu; precisament ara, quan res, absolutament res, sosté aquesta confessió de fe. Estem davant l'acte de fe genuí, pur, sense cap suport, sense cap coincidència amb les expectatives que acaronem sobre Déu... En la creu s'estavellen totes. El centurió es va trobar amb el Déu que hi havia darrere la creu, perquè va acceptar que els seus somnis sobre la divinitat morissin definitivament en la creu. A partir d'ara, res no podrà impedir l'encontre amb la novetat de Déu que se li proposa en qualsevol situació, per molt desconcertant que sembli. Per a qui resta lligat als seus **ideals** sobre Déu, en la creu va morir la proposta del Déu proclamat per Jesús; per a qui acull la **realitat** humil del Déu que es revela en la mort de Jesús, les seves imatges de déu expiraren definitivament a la creu.

La visió

L'evangeli no acaba amb el fracàs: hi ha un pas més que només serà possible a través de la penetració del fracàs, i de l'abandó de les pròpies seguretats (la llei, els prodigis, la saviesa): és l'etapa de la VISIÓ.

La mort de Jesús no és plana, sinó profunda: té revers. La mort no és sols el triomf del mal, sinó també el seu límit, el seu fracàs. Si el compromís de Jesús envers Déu i amb l'home no va cedir davant l'amenaça de la mort, si per amor la seva opció no va recular davant el risc de perdre la vida, això significa que aquest compromís fou més fort que la mateixa mort, la va sobreviure, quedà vigent més enllà d'aquesta frontera, on el mal i l'home ja no el poden revocar. Sols qui estigui disposat a jugar-se el seu destí personal està en condicions de superar la lluita contra el mal: qui perd la por a ser triturat pel mal resulta invulnerable, incontrolable.

Tot això només es capta si es va més enllà de la LLEI o de la RAÓ; res no explica prou la veritat que es revela en la mort de Jesús, però es pot arribar a intuir i, quan això passa, s'assoleix una nova VISIÓ (no un «saber» o una «possessió»).

L'estructura de l'evangeli evidencia que la VISIÓ és el darrer pas que l'autor proposa en l'itinerari espiritual del lector en cadascuna de les etapes. La superació de la crisi és possible a través de l'obertura a una nova VISIÓ. Fixem-nos-hi:

- La primera part, la secció del llac acaba amb l'episodi del **cec de Betsaida** (8,22-26), just abans de la confessió de Pere a Cesarea de Filip (8,27-30).

- A partir d'aquí, comença la secció del camí que arriba fins l'entrada de Jesús a Jerusalem (11, 1-11), però, just abans d'aquest episodi, el camí acaba amb la sanació del **cec de Jericó** (10,46-52).

- Finalment, la darrera etapa, la que es desenvolupa a Jerusalem, acaba amb la promesa que l'àngel fa a les dones al bell mig de la **tomba buida** (16,1-8): si sou capaços de restablir el seguiment, ell restaurarà la VISIÓ (16,7).

Aquests textos conviden el lector a continuar el procés de la iniciació cristiana que ha començat per obrir-se progressivament a la visió de la fe: una visió al principi difícil i confusa, com la del cec de Betsaida (8,22-26), i cada cop més ferma, com la del cec de Jericó (10,46-52), fins a arribar a la mateixa confirmació divina dels esdeveniments pasquals, que finalment conviden a retornar a la vida ordinària (Galilea), lloc on es recuperarà una visió renovada del crucificat resuscitat (16,7).

Tots aquests episodis de VISIÓ tenen una rèplica prèvia que actua de preparació, contrast i il·luminació del seu contingut:

- Al cec de Betsaida (8,22-26), li correspon la curació del sordmut (7,31-37).

- Al cec de Jericó (10,46-52), li correspon la crida de l'home ric (10,17-22).

- Al missatge pasqual (16,1-8), li correspon el calvari (15,33-41).

Estudiarem aquí l'episodi del cec de Jericó (10,46-52), ja que conté la clau que l'autor vol donar al lector per acarar els esdeveniments pasquals (capítols 11-16).

Fixem-nos en alguns elements:

<p>Jericó</p>	<p>Josué 6,1: Jericó és la porta d'entrada a la terra promesa, és la primera conquesta. Avis al lector: estem davant la promesa, el nucli de l'evangeli (capítols 11-16), però només hi podrà entrar qui tingui les actituds del cec. És una catequesi sobre l'òptica que cal assolir per obrir-se als esdeveniments pasquals dels següents capítols. Serà la fe del cec la que el farà veure, és a dir, descobrir Déu on externament només apareix el fracàs.</p>
<p><i>Vora el Camí</i></p>	<p>Fets 9,2: el "camí" és la designació que rebia l'ensenyament i el grup que seguia Jesús, abans de denominar-se «cristians» (cf. Fets 11,26). Aquesta denominació devia haver-se inspirat en l'experiència itinerant dels orígens (cf. 8,27; 9,33-34; 10,17.32.46.52) i com una alternativa al camí que altres grups religiosos de l'època proposaven per complir la llei (cf. els escrits de Qumran).</p>
<p><i>Començà a cridar: -<i>Fill de David, Jesús!</i> <i>Tothom el renyava.</i></i></p>	<p>Aquesta actuació és anàloga a la dels endimoniats dels primers capítols (cf. 1,24; 3,11; 5,5.7; 9,26). Els deixebles practiquen el que han vist fer a Jesús en aquests casos: un exorcisme. Només Jesús discerneix la situació i sap reconèixer una necessitat que precisa d'una altra resposta.</p>
<p><i>Jesús s'aturà i digué: - Crideu-lo.</i></p>	<p>Jesús adapta el ritme del seu camí als esdeveniments que es presenten, especialment al pas dels necessitats. Els deixebles esdevindran mediadors de la paraula de Jesús ("Coratge! Aixeca't, que et crida!"), però el terme usat no té tradició teològica, és confús. Cal saber que en grec, hi ha dos verbs que signifiquen "cridar", un sempre s'usa per indicar una vocació o crida a desenvolupar una missió divina («kaleo»), mentre que l'altre resta per a les situacions prosaiques i ordinàries, quan algú vol cridar l'atenció d'una altra persona, sense cap mena de transcendència («foneo»). En aquest text, l'original grec usa el verb «foneo», de forma que, en principi, al cec no li arriba cap mena de «vocació».</p>

<p><i>Ell llençà el mantell</i></p>	<p>Ex 22,25-26: el mantell és l'única peça que no es podia arravatar al pobre en cas de deute, ja que el dret a la subsistència prevalia sobre el dret a la propietat (el mantell l'havia de protegir del fred de la nit, era la seva seguretat social). El cec, sense verificar si els mediadors són fidels a la paraula de Jesús, sense saber què podrà fer Jesús o quin és el contingut exacte de la crida, abandona el mantell, i se'n fia.</p>
<p>- <i>La teva fe t'ha salvat.</i> <i>I el seguia pel camí.</i></p>	<p>Allà on només hi havia una possibilitat, la fe del cec l'ha convertit en realitat. La fe ha convertit una ambivalent paraula de Jesús en una crida diàfana que l'ha incorporat definitivament a la seva comunitat.</p>

Contrastem ara aquest episodi amb la crida a l'home ric, que té lloc molt poc abans (10,17-22):

- L'home ric està envoltat de gent, viu amb la gent, enmig de la ciutat.
- El cec es troba fora de la ciutat, al marge de la societat.

- L'home ric és entre els qui segueixen Jesús pel camí: pertany a la comunitat de Jesús o és dels seus simpatitzants.
- El cec està sol; és dels de fora; és dels altres; es troba al marge del camí.

- L'home ric és bo i piadós, no sols perquè compleix els manaments des de jove, sinó perquè és ric, és a dir, beneït pel favor diví, segons la tradició jueva.
- L'altre no gaudeix d'aquesta benedicció i, a més, la seva ceguesa serà conseqüència del pecat (seu o d'algú altre), segons la tradició jueva.

- L'home ric VEU directament Jesús i se li presenta.
- El cec SENT parlar de Jesús a través dels seus seguidors.

- L'home ric és virtuós: persegueix la perfecció espiritual, la vida eterna, els béns celestials.
- El cec es mostra barroer i materialista: cerca un benefici immediat, tangible, corporal...

- L'home ric és aparentment dinàmic, emprenedor: corre cap a Jesús, es posa al mig...
- El cec resta assegut, immòbil, aparentment passiu: es manté fora mentre Jesús no el crida.

- L'home ric pregunta educadament, delicadament.
 - El cec crida escandalosament, molesta.

 - L'home ric tracta Jesús de «rabbí» (mestre), i el qualifica explícitament de «bo» (cf. 12,32.34).
 - El cec, en cridar cada vegada més «Jesús, Fill de David» semblava estar fora de si, endimoniat com els altres que també feien el mateix (cf. 1,24; 1,34; 3,11; 5,5.7; 9,26).

 - Els deixebles assisteixen amb reverència i discreció al diàleg de Jesús amb el ric.
 - Mentre que renyen el cec, com havien vist fer a Jesús amb els endimoniats (cf. 1,25; 1,34; 3,12; 5,8; 9,25).

 - L'home ric compleix els manaments des de jove.
 - El cec no hi ha manera que obeeixi l'ordre dels seguidors de Jesús: que calli!

 - Jesús es complau amb l'home ric: «i fixant en ell la mirada, se l'estimà», ningú més a l'evangeli rep una mirada d'aquesta densitat per part del Senyor.
 - En canvi, el cec atura el camí de Jesús, l'importuna, no el deixa avançar...

 - Jesús parla directament amb l'home ric.
 - Però els altres mediatitzen la paraula de Jesús per al cec: «digueu-li...».

 - L'home ric rep una vocació clara, diàfana, inconfusible: «Vés... Després vine i segueix-me».
 - El cec rep una insinuació fosca, mediatitzada, ambivalent, a través d'un mot sense tradició ni prestigi, i per mediació dels altres: «Ànim, que et "demana"!»

 - L'home ric demana què ha de fer ell per ser perfecte.
 - El cec prega Jesús que ho faci.

 - L'home ric vol AUGMENTAR el seu patrimoni afegint la vida eterna. Vol TENIR més.
 - El cec vol SER vident.

 - L'home ric és incapaç de deixar res del que té, fins i tot després d'haver experimentat la mirada amorosa de Jesús (una mirada única en tot l'evangeli).
 - El cec, sense saber si realment és cridat, i abans de rebre res, deixa l'únic que ningú no podia prendre-li, el mantell (cf. Ex 22,25-26).
-
-

- L'home ric, malgrat la claredat de la crida, marxa, se'n va, és a dir, acaba sortint del camí.
- El cec, sense cap evidència de crida, acaba entrant en el seguiment de Jesús, «i el seguia pel camí».
- L'home ric, en tornar-se trist, ho perd tot, ja que ¿de què serveix la riquesa, si no alegra la vida?
- El cec ho guanya tot, perquè, si ja és feliç, ¿de què li serviria la riquesa?

La fe del cec ha fet possible allò que sols era una possibilitat. Aquesta fe és el peatge que el lector necessita per introduir-se positivament als episodis pasquals, i sobreviure a l'escàndol que provoquen.

* * *

I, finalment, apropem-nos a l'episodi de la tomba buida (16,1-8), una crida vers la visió. Cal dir que l'evangeli original s'acabava aquí, en el verset 8, amb el silenci de les dones; no fou fins al segle segon, que s'hi van afegir uns versets (16,9-20) per resumir les aparicions que es narraven als altres evangelis.

Tot i els advertiments, a mesura que avança l'evangeli, Jesús s'ha anat quedant sol: són pocs els qui han estat capaços de superar l'escàndol del Déu que es revela en la seva persona, sobretot quan la seva trajectòria final es precipita irremissiblement cap al fracàs. Al final no queda ningú, «*tots l'abandonaren*» (14,50), el seguiment va quedar suspès, trencat, interromput... Només les dones es mostren prou capaces de mantenir una lleialtat que sobreviu al desastre final (15,40-41.47; 16,1).

16,1-2	Les dones han fet els preparatius per ungir el cos de Jesús. Dissenyen un pla per poder complir amb els últims deures funeraris (16,1). A la foscor del calvari (15,33), li segueix la tènue però ferma llum de l'albada (16,2).
16,3-4	La mort sembla una dificultat insalvable, un obstacle definitiu a l'encontre amb Jesús, com la «gran» pedra que segella radicalment l'accés a la seva persona (16,3-4). Confien que Déu proveirà qui els retiri la pedra. Volen deixar el cos de Jesús fixat en el passat, embolicat, definitivament absent del seu futur. Déu intervindrà, però per desbordar el seu pla.
16,5-6	Déu, de nou, fins al darrer moment es mostra desconcertant, sorprenent, inesperat, imprevisible...: el problema no és la pedra, sinó el cadàver. Allà no hi ha mort, ni foscor, sinó vida i, a més, vestida «de blanc» (16,5); però la dificultat d'acceptar de nou la ruptura de les pròpies expectatives, només els permet de reconèixer en ella «un jove»: mentre busquin un cadàver, estaran lluny de Jesús. «No és aquí» (16,6). Qualsevol intent de fixar Jesús en el passat, en la nostàlgia, en el record, és a dir, en la tomba i en el seu cadàver, fracassarà.
16,7	Ell continua estant en el present i es mou (16,7), el seu dinamisme no es va extingir, es va estendre. «Ell us precedeix» (16,7) vol dir que és possible un nou acostament a Jesús si es col·loquen al seu darrere, entrant de nou en el seguiment que havia quedat interromput davant l'escàndol de la creu. Restaurant el seguiment, Ell restablirà la visió. I aquesta trobada no tindrà lloc <ul style="list-style-type: none"> • a la tomba, on el present resta presoner del passat, • ni a cap lloc especialment sagrat (muntanya, temple...), • sinó a Galilea, és a dir, enmig de la vida ordinària, en el que és habitual, quotidià... Galilea també és el retorn al capítol primer de l'evangelització (1,14), és l'oportunitat de començar de nou, és la invitació a reviuere l'experiència de seguiment que s'havia iniciat allí (1,16-20) i que ara s'ofereix novament (16,7). Només es pot anar darrere de Jesús i restaurar el seguiment, anant en la direcció que Ell ha pres i ens porta la davantera: a Galilea, a l'inici de l'evangeli.

16,8	<p>Però les dones, les úniques que havien pogut superar totes les provocacions de Déu, fins i tot la mort, no poden assumir l'enfonsament de les darreres previsions sobre el cadàver de Jesús (16,8). Aquestes també poden fallar, i el temor s'apodera d'elles: «Si donem crèdit a aquesta possibilitat, no estarem seguint un fantasma? No serà una quimera, una il·lusió, una projecció conseqüència del desig?» (cf. 4,37-41; 6,47-51). El passat fixat en el cadàver és segur, ferm, ja no pot canviar; acceptar el missatge pasqual exigeix la renúncia a aquestes seguretats i instal·lar-se a la intempèrie de la fe. Això les desborda, i, finalment, les dones també suspeneu el seguiment i abandonen. Així doncs, el centurió queda com el darrer i més gran exponent de la fe.</p> <p>Finalment, ara, un cop derruïdes totes les expectatives, és possible el naixement d'una nova comunicació amb la realitat d'un Déu sempre nou (transcendent) present en tota realitat.</p>
------	---

Marc, posant el punt final de la seva obra aquí, ens està dient: «Amic lector, vist el silenci de les dones, si tu i jo estem avui aquí seguint Jesús, llavors la nostra comunitat no és conseqüència de la possible al·lucinació d'unes il·luminades, sinó fruit del Ressuscitat, una prova fefaent de la seva vitalitat i iniciativa».

* * *

Hem vist que cada etapa té diverses fases dins l'obra (diverses crides, diversos moments de crisi i de visió) i, a més, sembla que s'articulen seqüencialment, de manera que podríem intuir un itinerari circular (tres cicles: capítols 1-8; 8-10; 11-16) i però en una progressió vertical que avança en espiral des del catecumen fins al creient adult, que sempre és novament convidat a recomençar l'evangeli (el final reenvia a l'inici, «*aneu a Galilea*» 16,7), partint de la situació i amb la llum adquirida en el recorregut que porti fet fins ara.

Amb aquest procés, Marc ha volgut recuperar l'essència apostòlica de la seva comunitat, que s'haurà de sentir novament enviada a reviure l'evangeli en el seu present.